

გაკვეთილის დაგეგმვის თანამედროვე მიდგომები სწავლების პროცესში

მარინა გვარამაძე Gvaramadze Marina

ქ. ახალციხის კერძო სკოლა „მზექა“, ინგლისური ენისა და ლიტერატურის
სერთიფიცირებული პედაგოგი

რეზიუმე

თანამედროვე ეტაპზე საზოგადოება განიცდის სწრაფი ტემპით მიმდინარე გარდაქმნებს, სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესი და სოციალურ-ეკონომიკური სიახლეები ახალ მოთხოვნებს აყენებს ყველა დარგისა და თითოეული სპეციალისტის წინაშე.

სწორედ ასეთმა მიდგომამ განაპირობა უწყვეტი პედაგოგიური განათლების აუცილებლობა. ასეთ პირობებში განსაკუთრებულ დატვირთვას იძენს სწავლების პროცესის დაგეგმვის თანამედროვე მიდგომები, სწორი ორგანიზება. მნიშვნელოვანია სასწავლო პროცესის დაგეგმვისას მომავლისაკენ ფიქრის მიმართვა, ხვალისდელი დღის ეფექტურობისათვის სწორი ხედვის ჩამოყალიბება. ამ პროცესის ეფექტურობისათვის კი აუცილებელია სხვადასხვა ეფექტური რეკომენდაციების შემუშავება, რაშიც უმნიშვნელოვანეს, წარმართველ ფუნქციას მასწავლებელი ასრულებს.

პიროვნება, რომელიც მომავალი თაობის განათლებას მთელი არსებით ემსახურება, ხელს უწყობს მოსწავლეებში მოტივაციის, რწმენის ჩამოყალიბებას, აზროვნების განვითარებას, ქმნის კლასში თბილ, მეგობრულ დამოკიდებულებას, კეთილგანწყობისა და თანამშრომლობის ატმოსფეროს და მუდამ ახლის ძიებაშია. მასწავლებელი ყოველთვის უნდა ზრუნავდეს თითოეული მოსწავლის განვითარებასა და წარმატებაზე, რაშიც დიდ როლს ასრულებს პოზიციური სასწავლო გარემოს შექმნა. ამ პროცესში იგულისხმება:

- სხვადასხვა სტრატეგიის გამოყენება სწავლისათვის მოწესრიგებული, მიზანმიმართული და შესაფერისი გარემოს შესაქმნელად;
- საკლასო სივრცის მაქსიმალურად გამოყენება;
- სწავლებისა და სწავლისათვის განკუთვნილი მასალების შემოქმედებითად გამოყენება;
- საკუთარი და მოსწავლის დროის მაქსიმალურად გამოყენება. მოსწავლეთა მოტივაციის ამაღლება.

სწორედ მასწავლებლის ნიჭსა და უნარზეა დამოკიდებული, რამდენად ეფექტიანად მიმდინარეობს სწავლება კლასში, რამდენად შეძლებს იგი მოსწავლეების დაინტერესებას ისე, რომ სწავლა უპირველეს ამოცანად გაიხადოს.

საკვანძო სიტყვები: სასწავლო პროცესის დაგეგმვა, მოსწავლეებში მოტივაციის, რწმენის ჩამოყალიბება, აზროვნების განვითარება მრავალფეროვანი სასწავლო მეთოდები

თანამედროვე ეტაპზე საზოგადოება განიცდის სწრაფი ტემპით მიმდინარე გარდაქმნებს, სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესი და სოციალურ-ეკონომიკური სიახლეები ახალ მოთხოვნებს აყენებს ყველა დარგისა და თითოეული სპეციალისტის წინაშე.

სწორედ ასეთმა მიდგომამ განაპირობა უწყვეტი პედაგოგიური განათლების აუცილებლობა. რაც თავის მხრივ, აქტუალურს ხდის და განსაკუთრებულ დატვირთვის ანიჭებს სწავლების პროცესის დაგეგმვის თანამედროვე მიდგომებს, სწორ ორგანიზებას. (1, გვ.154)

აღნიშნული პროცესის ეფექტურობისათვის მნიშვნელოვანია, სასწავლო პროცესის დაგეგმვისას მომავლისაკენ ფიქრის მიმართვა, ხვალისდელი დღის წარმატებისათვის სწორი ხედვის ჩამოყალიბება, რაც აქტუალურს ხდის შემდეგი რეკომენდაციების შემუშავებას. (2.2009)

ა) მოსწავლეებს განუვითაროთ ისეთი ჩვევები, რომლებიც მომავალში გამოადგებათ. ნუ ვეძებთ პასუხებს ყველა კითხვაზე სკოლის სახელმძღვანელოებში. ძალიან ადვილია ვასწავლოთ ის, რაც წარსულში იყო, ვასწავლოთ მოსწავლეებს ის, რაც მათ მომავალში გამოადგებათ.

ბ) ხშირად, უწყვეტ რეჟიმში ვისაუბროთ, ვიკამათოთ, ვითანამშრომლოთ კოლეგებთან. მიზნის მისაღწევად აუცილებელია მეტი ალტერნატივის, სხვადასხვა გზის გამოცდა. რაც უნდა რთულად მოგეჩვენოს ის, “ახალი” ყოველთვის სტიმულის მომცემია. შეიძლება რამდენიმე ალტერნატივიდან ამოვირჩიოთ ჩვენთვის “სასურველი” და მივაგნოთ კიდევ “ახალს”. სასწავლო პროცესში ოდნავი ცვლილების შეტანაც კი მოსწავლეს ყოველდღიურ, ერთფეროვან ცხოვრებაში სასიკეთოდ წაადგება. რაც უფრო დიდია ცვლილება, მით უფრო დიდია ინტერესი მის მიმართ. მაგრამ შეიძლება მოხდეს ისე, რომ მოსწავლეებმა შეთავაზებული სიახლე გადაჭარბებით შეაფასონ, ან გული აიცრუნონ მასზე, ამიტომ შესაძლებელია მუშაობის დაწყება მცირეოდენი ცვლილებებით. სიახლეების შეტანისას სასწავლო პროცესში სასურველია ჩატარდეს გამოყენებული სტრატეგიების ანალიზი, და მხოლოდ ამის შემდეგ მიღებული შედეგების საგუბველზე მოხდეს კონკრეტული სიახლის დანერგვა. (3.გვ 93)

პიროვნება, რომელიც მომავალი თაობის განათლებას მთელი არსებით ემსახურება, ხელს უწყობს მოსწავლეებში მოტივაციის, რწმენის ჩამოყალიბებას, აზროვნების განვითარებას, ქმნის კლასში თბილ, მეგობრულ დამოკიდებულებას, კეთილგანწყობისა და თანამშრომლობის ატმოსფეროს და მუდამ ახლის ძიებაშია. მასწავლებელი ყოველთვის უნდა ზრუნავდეს თითოეული მოსწავლის განვითარებასა და წარმატებაზე, რაშიც დიდ როლს ასრულებს პოზიციური სასწავლო გარემოს შექმნა/ ამ პროცესში იგულისხმება:

- სხვადასხვა სტრატეგიის გამოყენება სწავლისათვის მოწესრიგებული, მიზანმიმართული და შესაფერისი გარემოს შესაქმნელად;

- საკლასო სივრცის მაქსიმალურად გამოყენება;

- სწავლებისა და სწავლისათვის განკუთვნილი მასალების შემოქმედებითად გამოყენება;

- საკუთარი და მოსწავლის დროის მაქსიმალურად გამოყენება.

მოსწავლეთა მოტივაციის ამაღლება.

სწორედ მასწავლებლის ნიჭსა და უნარზეა დამოკიდებული, რამდენად ეფექტიანად მიმდინარეობს სწავლება კლასში, რამდენად შეძლებს იგი მოსწავლეების დაინტერესებას ისე, რომ სწავლა უპირველეს ამოცანად გაიხადოს. რაც უფრო მეტად არის მოტივირებული მოსწავლე, მით უფრო მაღალია სწავლის ხარისხი. მოსწავლეთა მოტივაციის ამაღლებისათვის მნიშვნელოვანია, თუ რამდენად აინტერესებს მოსწავლეს ესა თუ ის საგანი, რამდენად გრძნობს ამა თუ იმ საგნის სწავლის საჭიროებას, როგორია მოსწავლის თვითშეფასება (ანუ, სჯერა თუ არა საკუთარი ძალების), აქვს თუ არა ნებისყოფა და შრომის უნარი.

გამოკვლევებმა გვიჩვენა, რომ მოსწავლეთა ინტერესი სწავლისადმი მით უფრო მაღალია, რაც უფრო სრულყოფილადაა ორგანიზებული სასწავლო კურსი და რაც უფრო მაღალი დონის პროფესიონალი მასწავლებელი ჰყავთ., რომლის სწავლების მეთოდოლოგია დახვეწილია. ამ პროცესის წარმატებული მიმდინარეობისათვის მნიშვნელოვანია სწავლისათვის განსხვავებულ მეთოდების გამოყენება.

ცნობილია, რომ მოსწავლეები უფრო კარგად სწავლობენ, თუ მასწავლებლები ირჩევენ მრავალფეროვან სასწავლო მეთოდებს. გაკვეთილის მიმართ მოსწავლის ინტერესი იზრდება, თუ გაკვეთილი შეიცავს:

- ვერბალურ ინფორმაციას;
- სწავლების ვიზუალიზაციას;
- სხვადასხვა ტიპის სავარჯიშოებს;
- დისკუსიას მასწავლებელსა და მოსწავლეებს შორის;
- ფიქრსა და აზროვნებას;

ჩვენს მიერ ჩატარებული კვლევის საფუძველზე მოვახდინეთ მოტივაციისა და სწავლის წამახალისებელი ფაქტორების დაკავშირება ცნობილ სასწავლო აქტივობებთან.

გთავაზობთ ცხრილს, სადაც მოცემულია მოტივაციისა და სწავლის წამახალისებელი ფაქტორების კავშირი სხვადასხვა სასწავლო აქტივობებთან.

გაკვეთილის მნიშვნელოვანი ელემენტები	სასწავლო აქტივობები
ვერბალური ინფორმაცია	ისტორიების მოყოლა, დრამა, როლების მიხედვით თამაში, ლექსები და სიმღერები
სწავლების ვიზუალიზაცია	სურათები, მოდელები
სავარჯიშოები	ექსპერიმენტები, ცდები დემონსტრაციები, თამაშები და ამოცანები
დისკუსია – მასწავლებელსა და მოსწავლეებს, მოსწავლეებს შორის	კითხვა-პასუხის გაკვეთილების, მთელი კლასი სწავლობს ჯგუფში და წყვილებში მუშაობას, პროექტები
ფიქრი და აზროვნება	საკლასო ან ჯგუფური დისკუსიები, სიტუაციური ამოცანები, პრობლემების გადაწყვეტის სავარჯიშოები.

სანამ ავიჩვედეთ სასწავლო აქტივობას, აუცილებელია დავფიქრდეთ მოსწავლეების ცოდნასა და უნარებზე, მათ შესაძლებლობებზე და გამოცდილებაზე.

შესაძლოა, სახელმძღვანელოში მოცემული სასწავლო აქტივობა სულაც არ შეესაბამებოდეს კლასის თითოეული მოსწავლის შესაძლებლობებს, ამიტომ არსებული მასალა გარკვეულწილად უნდა შეიცვლოს. სკეპტიკურად უნდა შევხედოთ მოსაზრებას, რომელიც პრობლემის გადაჭრის მხოლოდ ერთადერთ გზას ითვალისწინებს. (გერშუნსკი, 1999)

მნიშვნელოვანია მასწავლებელში საკუთარი სამუშაო სისტემის, სტილის ჩამოყალიბება, რაც სასწავლო პროცესში მოსწავლეების აქტიურ მონაწილეობას შეუწყობს ხელს, მაგალითად, თუ დავალებაში არსებულ პრობლემას რამდენიმე სწორი გადაწყვეტა მოეძებნება, ჩნდება ალტერნატივა. ეს ის შემთხვევაა, როცა განსხვავებული პასუხის არსებობის შემთხვევაში უნდა მივიღეთ ერთ კონკრეტულ პასუხამდე. კამათის პროცესში ბევრი მისაღები მოსაზრება იბადება, ამიტომ მასწავლებელი ისე უნდა წარმართავდეს სასწავლო პროცესს, რომ მოსწავლეები რამდენიმე განსხვავებული ვერსიიდან ერთ კონკრეტულ პასუხამდე მივიდნენ. ალტერნატიული სწავლება ამკვიდრებს ჩვევას, რომელიც გვიბიძგებს, პატივი ვცეთ სხვათა განსხვავებულ აზრებსა და შეხედულებებს. რაც ძალზედ მნიშვნელოვანია სასწავლო პროცესის ეფექტურობისათვის.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. რობერტ ჯ. მარზანო, დებრა ჯ. ფიქერინგი, ჯეინ ი. ფოლოქი - “ეფექტური სწავლება”. თბ, 2009
2. გერშუნსკი ბ., პედაგოგიური პროგნოზირება“, კიევი. 1999,
3. Chomsky. N. Aspects of the theory of syntax. USA. MITPress. 2011

Article received: 2013-01-15